

Fővárosi Ítéltábla
9. Pf. 21.608/2011/3.

A Fővárosi Ítéltábla, a pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Monostory Péter jogtanácsos által képviselt **Fiatalkorúak Büntetés-végrehajtási Intézete** (2316 Tököl, Ráckevei út 2-6.) alperes ellen **kártérítés** iránt indított perében a Pest Megyei Bíróság 2011. június 7. napján meghozott 12. P. 20.926/2011/4. számú ítélete ellen a felperes 2011. július 26. napján 5. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A le nem rótt fellebbezési illetéket és a pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

A felperes 2008. július 23. napján a Ráckevei Városi Bíróságnál előterjesztett keresetében 7.000.000 Ft nem vagyoni kár megtérítésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy 2007. július 30. napján szállították az alperesi büntetés-végrehajtási intézetbe. Előbb ideiglenes zárkában, majd augusztus 2. napjával - mivel munkába állították, és szakmájának megfelelően garázs munkába osztották be - áthelyezték a B-10 körlet 15. zárkájába, ahol a garázsban dolgozók nyertek elhelyezést. Az elhelyezést követően jelezte, hogy nem dohányzik, de a garázsban dolgozók számára nem volt kijelölve dohányzó illetve nem dohányzó zárka. 2007. november végéig december elejéig tartott ez az állapot, amikor is a garázsban dolgozók számára is kialakítottak egy nem dohányzó zárkát. 2008. első negyedévében megtudta, hogy elhelyezése - ami négy hónapig tartott -, törvénysértő. Emellett nem, illetve korlátozott körülmények között biztosították részére a házirendben szabályozott telefonálási lehetőséget, mely esetében minden csütörtöki napra esett, és a zárkaajtók nyitva tartása sem felelt meg a házirendnek. 2008. január 29. napján kérte áthelyezését másik büntetés-végrehajtási intézetbe, ezért 2008. január 31. napjától február 18. napjáig az újonnan érkezett elítéltek befogadó zárkájában helyezték el. Ennek a zárkának a felszerelése nem felelt meg a szabályzatnak, mert hiányzott a lavór, a tükör, a szemetes edény, a felmosó ruha

és felmosó fa. Az alperesnél az átszállításokkor a nem dohányzó elítéltek atrocitásnak vannak kitéve, mert a szállítás előtt áthelyezik őket az ún. csurmába, ami dohányzó helyiség, ahol esetenként órákat kellett várnia a szállításra. Kártérítési igénye azon alapul, hogy az alperes többször és jogsértően hátrányos helyzetbe hozta, egészségét károsította. Utóbb - már az áttételt követően - a keresetét módosította, és a kártérítés mellett a Ptk. 84. § (1) bekezdés a), b) és d) pontjára utalva kérte az alperes utasítását a jogsértő helyzet megszüntetésére, majd kártérítési követelése összegét 12.000.000 Ft-ra felemelte. Jelezte, hogy az alperes kártérítés tárgyú határozata csak az elhelyezésével kapcsolatos kérdést vizsgálta, egyéb panaszait nem. 2010. június 22. napján keresetét akként adta elő, hogy 8.000.000 Ft a vagyoni és 4.000.000 Ft a nem vagyoni kára, késedelmi kamatra vonatkozó igénye nincs.

Az alperes ellenkérelme elsődlegesen a per megszüntetésére irányult a Pp. 157. § a) pontja alapján utalva a 130. § (1) bekezdés f) pontjára, mert a felperes indított a 13/1996. (XII. 23.) IM rendelet szerinti kártérítésre irányuló eljárást, vagyis a pert megelőző hatósági eljárás még folyamatban van. Utóbb viszont a kereset elutasítását kérte az abban foglaltak megalapozatlansága miatt. Állította, hogy a kártérítésre irányuló eljárást a jogszabályoknak megfelelően folytatta le.

A Pest Megyei Bíróság 2010. október 21. napján meghozott és jogerőre emelkedett 12. P. 23.171/2009/29. számú végzésével a telefonálási renddel, a zárkaajtók zárva tartásával és az alapvető tisztasági és higiénés eszközök hiányosságával kapcsolatosan előterjesztett 8.000.000 Ft vagyoni kár megtérítése iránti kereseti kérelmek tárgyában a pert megszüntette.

A Pest Megyei Bíróság 2011. június 7. napján meghozott 12. P. 20.926/2011/4. számú ítéletével a keresetet elutasította. Rendelkezése szerint a felperes személyes költségmentessége folytán a le nem rótt 420.000 Ft kereseti illetéket és a pártfogó ügyvéd munkadíját az állam, a perben felmerült költségeiket pedig a felek viselik.

Ítéletének indokolásában ismertette a Ptk. 76. §-át, 84. § (1) bekezdését, majd a BDT. 2007. évi 1700. számú eseti döntésére utalva rámutatott, hogy a jogszabályi felhatalmazás alapján eljáró büntetés-végrehajtási intézet intézkedései abban az esetben alapoznak meg személyiségvédelmi igényt, ha részéről olyan jogszabálysértés történt, ami egyúttal az elítélt emberi méltóságát is sértette. A felperes az élethez és az egészséghez, testi épséghez való jog, azaz az Alkotmány 54. § (1) és 70/D. § (1) bekezdéseiben biztosított alapvető jogai megsértését kérte megállapítani, és a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja szerinti objektív és e) pontja szerinti szubjektív jogkövetkezmény alkalmazását.

A nem dohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának szabályairól a büntetés-végrehajtási szervezetről rendelkező 17/1999. (XI. 18.) IM rendelet 2., 4. és 7. §-ainak ismertetése után rögzítette, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékokból és a peradatokból az állapítható meg, hogy a

felperes által sérelmezett B-10 körlet 15. zárkája nem dohányzó volt. A felperes maga adta elő, hogy a zárka ajtaján a nem dohányzó jellegre utaló piktogramot feltüntették. Hogy a cellatársak a tiltó rendelkezés ellenére a zárkában dohányoztak, az eljárás során a lefolytatott tanúbizonyítás keretében nem nyert bizonyítást. A felperes egyébként a fogvatartása során e tárgyban panasszal nem élt. Amennyiben a felperes zárkatársai mégis dohányoztak, a felperes e körben jelzéssel nem élt, úgy a felperes sérelme nem az alperes jogellenes magatartásán alapult. A már hivatkozott rendelet 2. § (8) bekezdése szerint a fogvatartottak szállítása során (célszállítás, körszállítás, kísérés) a gépjárműben tilos a dohányzás mind a szolgálatot teljesítő állomány tagja, mind a fogvatartott részére. A felperes előadása szerint a szállító helyiségben hozzávetőleg összesen 40 órát tartózkodott, de sem a periratokból, sem a felperes által felajánlott bizonyítékokból nem volt megállapítható, hogy a felperes ezen idő alatt egyben cigarettafüstöt is kénytelen volt elszívni. Ehhez kapcsolódó egészségkárosodása nem bizonyított. A felperes e tárgyban bizonyítékot fel sem ajánlott. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a felperes keresetét alaptalannak találta, és azt elutasította. A felperes személyes költségmentességére tekintettel akként rendelkezett, hogy a le nem rótt illetéket az állam viseli, csakúgy mint a pártfogó ügyvéd munkadíját. Az alperesnek perköltségigénye nem volt, így erről a rendelkezést a Pp. 78. § (2) bekezdése értelmében mellőzte.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a módosított kereseti kérelmének megfelelően az alperes marasztalását kérte a dohányzás tilalmára vonatkozó kogens szabályok megszegése miatt. A 17/1999. (XI. 18.) IM rendelet az alperes felelősségét állapítja meg abban az esetben, ha a rendelet kötelező erejű szabályait megszegik. A szállító helyiségben is el kellett különíteni a dohányzókat a nem dohányzóktól. Bizonyított tény, hogy ez nem történt meg, amit a felperes állításán kívül a meghallgatott tanúk is alátámasztottak. Ismerve a büntetés-végrehajtási intézetek rendjét és az ott előterjesztett szóbeli panaszok regisztrálását, természetesnek minősítette, hogy ilyen irányú panaszainak nincs nyoma.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Perköltségigénye nem volt.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett a rendelkezése (Pp. 228. § (4) bekezdés), a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet egészében bírálta felül.

A felperes fellebbezése a következők szerint nem alapos.

Elöljáróban a másodfokú bíróság rögzíti, hogy a felperesnek volt olyan kereseti követelése, ami nem a dohányzásra vonatkozó szabályok megsértésén alapult (a telefonálási renddel, a zárkaajtók zárva tartásával és az alapvető tisztasági és higiénés eszközök hiányosságával kapcsolatban a Ptk. 84. § a), b) és d) pontja szerinti jogkövetkezmény alkalmazása), melyekre a per megszüntető rendelkezés

nem terjedt ki, és amelyekkel az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása nem foglalkozott, de mert ezt a fellebbezés nem sérelmezte, ezzel kapcsolatos fellebbezési kérelem nem volt, fellebbezés hiányában e kérdésekkel a másodfokú bíróság nem foglalkozott.

A dohányzásra vonatkozó előírások alperesi megsértését illetően a lefolytatott tanúbizonyítás nem támasztotta alá azt a felperesi állítást, hogy a B-10. körlet a 15. zárkája dohányzó lett volna. A felperes tanúként kihallgatott zárkatársa szerint az a zárka, ahol a felperest elhelyezték, nem dohányzó volt. Ha e zárkában a tilalom ellenére bárki dohányzott, úgy emiatt az azt sérelmezőnek, vagyis a felperesnek panaszt kellett volna tenni.

A szállító zárkában, azaz az ún. csurmában történő dohányzásra a tanúbizonyítás alapján adat van. Arra viszont nincs adat, hogy a felperes valaha is emiatt a büntetés-végrehajtási intézetben szabályozott módon panasszal élt volna. A büntetések és intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendelet 36. § g) pontja szabályozza a panasz előterjeszthetőségének általános szabályát, míg a részletszabályokat a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 6. §-a tartalmazza. A felperes előadása szerint 2007. július 30. és 2008. február 18. napja között 10 esetben helyezték el a szállító zárkában, de egyetlen esetben sem élt panasszal fogvatartott társai dohányzása miatt. Mindez csak akkor lett számára jogorvoslatot megalapozó sérelem, amikor már hónapok óta átszállították egy másik büntetés-végrehajtási intézetbe.

Mindebből az elsőfokú bíróság helyesen vonta le azt a következtetést, hogy a felperes számára tényleges sérelmet nem jelentett, hogy időlegesen dohányzó személyekkel tartózkodott egy helyiségben, illetve nem bizonyította, hogy a Ptk. 76. §-ában nevesített egészséghez fűződő személyiségi jogát az alperes megsértette volna. A kártérítésre irányuló kereseti kérelem tekintetében ez esetben is irányadó Ptk. 339. § (1) bekezdésében szabályozott általános feltétel (a felperes oldalán bekövetkezett jogsérelem) és 349. § (1) bekezdésében írt speciális feltétel (jogorvoslati jog igénybevétele). Ezek hiányában a kártérítésre irányuló kereset nem alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban pernyertes alperes perköltségigényt nem érvényesített, e tárgyban a másodfokú bíróság a rendelkezést mellőzte (Pp. 239. §, 78. § (2) bekezdés). A felperes számára engedélyezett költségmentesség (Pp. 84. § (1) bekezdés a) pont) folytán a le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a értelmében az állam viseli. A felperes képviselőjére kirendelt pártfogó ügyvéd díjával kapcsolatos rendelkezés a Pp. 87. § (2) bekezdésén alapult.

, 2012. január 5.

Dr. Tölg-Molnár László sk.
a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna sk.
előadó bíró
A kiadmány hiteléül:

Dr. Hőbl Katalin sk.
bíró